

ZGODNJA DANICA

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četert leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXXV.

V Ljubljani, 21. mal. serp. 1882.

List 29.

Za obletnico slov. blagovestnikov ss. Cirila in Metoda.

(Konec.)

II.

Kako naj častimo naša aposteljna ss. Cirila in Metoda, nas podučuje deloma sv. apostelj Pavel (Hbr. 13. 7.), rekoč: „Spominjajte se svojih prednikov, ki so vam govorili besedo Božjo: glejte konec njihovega življenja, posnemajte njih vero.“ Vse je na tem, da si srečen konec pribojujemo, taki konec, kakoršnega zdaj občudujemo na svojih blagovestnikih. Če pa hočemo to, tedaj

a) posnemajmo njuno vero, čislajmo sv. katoliško Cerkev. Če sta ss. aposteljna darovala vse moči duha in telesa, pobožnost in modrost, zdravje in življenje v to, da bi naše predočete pridobila za vero Jezusovo ter jih ohranila v edinosti z vidnim poglavarjem sv. Cerkve, z rimskim papežem, kateremu je bil ravno takrat na vzhodu razkolni Focij pokorščino odpovedal in jih tako mnogo za seboj v razkolništvo potegnil: nas to spodbuja, da se mi vse dni svojega življenja terdno in nepremakljivo držimo tiste vere, tistih „sv. nauk, ktere sta nam dajala z močjo svoje modrosti“, in da se toliko priserčneje oklenemo njega, kterega je Gospod svojega namestnika postavil, da vlada in vodi sv. Cerkev. To, dragi poslušavci, je pač naj lepši spomin in naj iskrenejša zahvalnost, ktero moremo skazati našima aposteljnom.

Ss. Cirila in Metoda prav ne časti, kteri se za sv. vero malo zmeni, kteremu razširjanje in poveljanje katoliške Cerkve ni mari. Ss. bratov ne posnema in ne časti, ki se ne poteguje za razcvit sv. vere, kteri je ne zagovarja, ako jo drugi zaničujejo, in si ne prizadeva, da bi se njeni vzvišeni nauki v vse očitno življenje vpeljali in spolnovali. Iz življenja ss. blagovestnikov vemo, kako sta se že v Carigradu zoper nasprotno modrijane potegovala za čistoto sv. vere, kakor tudi pred poganskimi velikaši med Kazari; in kako sta zanjo delala med slovanskimi rodovi in koliko zbog nje terpela, ste nekoliko že prej slišali. Naj slabše bi tisti častil ss. brata, ako tudi sicer spoštljivo izgovarja njuni imeni, kteri ne živí po naukih sv. vere in zapovedih katoliške Cerkve, kajti ravno tiste resnice so in tista povelja,

ktera sta ss. Ciril-Metod našim predočetom oznanovala. Zapišite si torej, ljubi kristjani, globoko v serce verake resnice, poslušajte svojo mater katoliško Cerkev, vbočajte vselej glas sv. Očeta, rimskega papeža, da se bodo tudi nad vami spolnile besede, ktere Cerkev moli o ss. Cirilu-Metodu (ant. ad Bened.): „V svetosti in pravičnosti so služili Gospodu vse svoje dni: zato jih je z obleko veličastva ogernil Gospod Bog Izraelov.“

b) Zvesti častivec ss. Cirila in Metoda si prizadeva pospeševati pravo omiko med svojim narodom, omiko zastavljeno na vero in čednost. Kakor sta naša očeta Ciril-Metod z veseljem podučevala naše predočete, divje šege in gerde razvade med njimi zatirala ter jim olikovala in blažila um in serce; tako po njunem zgledu skerbimo tudi mi za omiko in zdrav napredek med ljubljenim narodom slevenkim. Perva vednost, ki nadkričuje vse druge, je spoznanje Gospoda Boga in tega, kar nam on zapoveduje, ako to imamo, se lahko zveličamo, in na tem je konečno vse ležeče. Zato si skušajmo sami to znanje pridobiti s tem, da radi poslušamo pridige in kerščanske nauke, da radi prebiramo bogoljubne bukve, sosebno življenje svetnikov, ker si iz njih naj lepše nauke in čednosti za se povzemamo. Pa tudi drugim pripomagajmo k večji omiki — stariši svojim otrokom in podložnim, da jih radi in vestno pošiljate v dobre in katoliške šole, pa tudi sami spolnujete, kar se v šoli ne doseže; da posebno pazite na lepo zadržanje; vse surovosti in neotesanosti pa odstranujete. — Ljubimo svoj narod na podlagi ljubezni, ktero je učil Kristus, in ljubimo tudi njegovo domačo besedo, ktera je že pred 1000 leti vživala pravico in čast, da se je celó sv. maša v nji opravljala in se še dandanašnji obhaja med nekterimi Slovani. Ne smemo se sramovati lastnega svojega naroda, pa tudi ne zaničevati družih; vsi se moramo med seboj ljubiti in eden drugemu dobro delati, da bomo pravi katoličani in učenci Kristusovi. Prizadevajmo si z izgledom in djanjem bližnjemu koristni biti, k omiki in čednemu življenju drugim pomagati. Posnemajmo ss. Ciril-Metoda, naša aposteljna, misijonarja, učitelja, odgojevalca, s tem ju bomo najbolj častili in deloma se bodo smele tudi na nas obrniti besede sv. pisma, ki njima veljajo: „Kteri jih mnogo podučé v pravici, se bodo svetili kot zvezde na večne čase.“

c) Ko pa tako sebe in svoje bližnje vterjujemo v sv. veri in pravi omiki, kteri sta nam ss. brata zapu-

stila, ne pozabimo tudi svojih bratov, kateri živijo še izvan cerkve Jezusove, tavajo še v zmotah in krivo-verstvu. Posnemajmo sv. blagovestnika, ki sta za vse Slovane enako gorela, da bi vse pripeljala v edinozve-ličavno rimskokatoliško Cerkev. Od jadranskega morja skozi balkanski polotok tje čez obširne planjave ruskega carstva prebiva še čez 50 milijonov razkolnikov ali starovercev, katerim so še zaperti zakladi in gnade Je-zusove Cerkve, od ktere so se nesrečno ločili že pred več stoletji. Kaj pa zamoremo za njih zedinjenje storiti? — Misijonarji potujejo v daljše kraje in veliko preterpé, da prinesejo sv. kriz in nauk ter gnade njegove mali-kovavskim divjakom. Spomnite se le naših misijonarjev: Baraga, Klobieharja, Pirca itd. Tega Bog od nas ne tirja. Pač pa to lahko pospešujemo z molitvijo. Saj nam Jezus sam obeta: Prosite in bote prejeli, da bo vaše veselje dopolnjeno. (Jan. 16. 24.) In ravno v ta namen so pred 30 leti (1852, 12. maja) knezoškof Slomšek bratovščino ss. Cirila in Metoda ustanovili in Pij IX z odpustki jo obdarovali. Pristopimo toraj k tej bratovščini ter molimo za zedinjenje vseh razkolnikov, kar tudi sv. Oče Leon XIII gorko priporočajo. Opravila so kaj lahka: 1. Moli se vsak dan Očenaš in Čiščenamarija. 2. Na god ss. Cirila in Metoda se bere sv. maša ali pa v osmini, ter se prejme sv. obhajilo v namen bratov-ščine. 3. Prizadeva si še kacega uda zanjo pridobiti.

Deležen je ud popolnoma odpustka pod navadnimi pogoji: 1. na dan pristopa; 2. zadnje uro, če sladko imé Jezus saj v sercu zdihne; 3. na god ss. Cirila in Metoda, ali pa v osmini; 4. odpustek 7 lét in 7 kva-dragen ob 4 drugih praznikih; 5. odpustek 60 dni za vsako dobro delo, s spokornim srcem opravljeno.

Ako pa kateremu denarne razmere dopuščajo, naj kaj podari za slovanske misijone in katoliške naprave med ločenci, sosebno v novopridobljenih naših deželah, Bosni in Hercegovini, za kar je ravno zdaj prilika, ko naš rojak kanonik dr. Anton Jeglič milodarov prosi za sirotiščne vstanove in šole, iz katerih se bo kerščanska omika z Božjo pomočjo širila med raznoverskimi prebi-valci onih dežel. — Tako, glejte, lahko tudi mi apostol-sko delo opravljamo, — pa se smemo zanašati tudi apostolskega plačila, ako pomagamo dušam k zveličanju. Saj sv. Gregor uči: „Noben dar ni Bogu prijetniši, kakor gorečnost za duše.“

d) Pa tudi doma v glavnem mestu slovenskih dežel, imamo priložnost ss. Cirila in Metoda počastiti ter jima hvaležnost saj nekoliko skazati za vse dobrote, ktere smo tudi mi sprejeli od slovanskih blagovestnikov, ki sta brez dvoma popotovala tudi po naših krajih in memo-gredé učila naše predočete. Že lani ob tem času so milostljivi knezoškof v navdušeni besedi priporočili po-sebno češčenje ss. bratov ter so v svoji modrosti dolo-čili, da se pri novi cerkvi Jezusovega presv. Serca po-stavi posebna kapelica z altarjem ss. Cirila in Metoda, in ob enem so prosili vernike, naj bi jo zališali z milimi darovi. Otergaj si toraj nekatere solde in jih podari ss. Cirilu in Metodu za vezilo ob drugem njunem praz-niku. Ss. aposteljna, tako blizo pri Sercu Jezusovem, ti bota izprosila, da boš dober katoličan, in vsled tega dober rojak in deržavljan. — Da se bote svojih naj blagših blagovestnikov ložje spominjali, vam, kerščanski stariši, s slavnim škofom Strosmajerjem svetujem, dajajte svojim otrokom pri sv. kerstu med drugimi lepimi in ča-stitljivimi imeni tudi imena ss. Cirila in Metoda. Res je vsako ime svetnika lepo, a vendar se spodobi, da dajemo novorojencem radi imena tistih svetnikov, kateri so naše predočete pridobili za sv. Jezusovo vero ter jih prerodili za nebesa. Taki so: ss. Ciril, Metod, sv. Marka, sv. Mohor, sv. Fortunat, sv. Maksimilijan, sv. Jeronim, sv. Modest, sv. Rupert... Potem si naj pa tudi na vsi

moč prizadevajo po njih svitlem zgledu živeti ter si krono nebeško prislužiti.

Tako ste se prepričali, dragi moji, da imamo vzrok-ov dovolj častiti ss. Cirila in Metoda, pa da imamo tudi dosti načinov in priložnost, v katerih zamoremo djansko skazovati to češčenje. Zato poslušajmo modrega Siraha: „Hvalimo sloveče može in naše očake v njih rodovinah, ker so dajali... naj svetejše nauke.“ Te njune najsvetejše nauke si hočemo v serce vtiskati ter se zvesto po njih ravnati, da bomo koristili sebi, svo-jemu bližnjemu, posebno pa svojim slovanskim bratom, da bomo tako z Jezusovo kervjo odrešene duše reševali in zveličali. S toliko večjim veseljem bomo to storili, ker vemo da nas v tem podpirata sv. blagovestnika, kterima se nikdar ne pozabimo priporočati. Zdihnimo danes in mnogokrat v življenji:

Sveta brata Ciril-Metod,
Prosita za slovanski rod!

Submontanus.

Ovčica.

(Pis. M. Skalovič.)

(Dalje.)

26. Ovca je nespremenljiva gledé svoje telesne podobe, kajti že od Adamovih časov je bila taka, kakor je dandanes, pa tudi gledé na značaj in vedenje se ne spreminja, kakor nekatere druge živali. Vedno krotka, vesela, mehkomisljena, ne joče silovito, pa tudi se ne smeja, ne žaluje nezmerno kadar ji janjčika uzamejo, k večjemu malo bleja, svojo veselost pa le v mladosti nekako oznanja veselo skakljajoč, potem pa jednostavno živi.

V novejšem času mnogi naravoslovci bolj terdé krivi nauk, da vse živali s človekom vred so se v teku milijonov (!?) lét iz kakih štirih, peterih prvotnih oblik zvergle, — kakor ktero koli versko resnico. Že Abel je pasel ovce, menda ne kakih divjih od današnjih ovac različnih živali; vendar pravi brezverski naravoslovec: „Wir haben keine Ahnung, woher das nützliche (ven-dar!), aber sonst sehr wenig fesselnde Hausthier kommt“ (Brehm o. c. p. 596.), ali pa kar po njem posname Er-javec: „Dvojbeno je, od katerih pradedov izvira domača ovca“ (Schödler-Erjavec, zoologija p. 276). Nu, ovca izhaja od ovce, človek od človeka, in vse skup od Boga, ali ne? — Večina izverstnih naravoslovcev se ne derži več onega lažnjivega, verski temelj spodkopujočega, nauka o spremembi živalski, v takem pomenu, da bi iz enega plemena nižjega nastalo v nedoločno dolgem raz-vijanji više plemo. — Da je tako mnenje napačno in gola izmišljotina verskih nasprotnikov, se vidi iz tega, ker 1. osnova ali vzrok višjega organizma bi moral stati v nižjem, kajti ni ga učina brez vzroka, a to se ne na-haja pa le v glavi materijalistovi. — 2. Sami materija-listi morajo pripoznati, da vse živali, kar jih sedaj po-znamo, so nespremenjene ostale, kolikor daleč nazaj séga zgodovinsko sporočilo in opazovanje. Smešno je, kar pravijo o tistih milijonih lét. To se pravi v grad nevednosti stopati, ter s tem se braniti, kar odbijajo: „Kar ne opazujemo, ne verujemo“, a tū jim veljá: „Nič o tem ne vemo, niti smo kedaj opazovali, pa vse eno terdno verujemo“. 3. Gledé prvotne oblike raznih živali so sami materijalisti prisiljeni vzeti štiri take oblike, ki nikakor ne izvirajo druga od druge, nego so kakor med seboj vstrie postavljene: zvezdarji, členarji, mekužci in vretenčarji, — ali: „vretenčarji, členarji, sluznjaki“ (Erjavec zool. st. 225). Isto tako so prazni razlogi za

teorijo spreminjenja živali vzeti iz palaeontologije (po okameninoslovji), iz anatomije ali iz neprestanega razvoja. Puhle hipoteze ali ugibanja so tudi Darwinovi nauki o postanku živalskih plemén, o natornem razplodnem izboru („natürliche Zuchtwahl“) in o boju za obstanek („Kampf um das Dasein“). Po tem poslednjem nauku bi imela vselej močnejša žival zmagati. Kdaj že bi potem bila zginila slabotna plaha ovčica s pozorišča svetá, *) ker ima toliko močnejših sovražnikov? Ravno nasprotno opazujemo, da se število močnih, divjih, kervoželjnih zveri manjša. Bog je vstvaril perve poedine živali raznih plemén, ter jih po svoji vsemogočnosti in modrosti vzdržuje, hrani, vlada, a človeka jim je dal verhovnega načelnika: „ovce in goveda vse in divje zverine, ptičke podnebne in ribe morske plavajoče po globočinah morskih, vse si djal pod njegovo oblast. Gospod, naš Bog, kako slavno je tvoje imé po vesoljnem svetu.“ (Ps. 8, 7—8.)

„Ovca je breznačajna!“ pravi Brehm. To je velika laž. Ovčica ohrani vedno svojo natoro, ktero je od premodrega Stvarnika prejela. Tako ohranijo prave ovčice Kristusove terdno in zvesto svojo vero. Le brezverni veterinjaki, ki svoj plajš po vetru obračajo, ter danes oporekajo, kar so včeraj terdili, danes hvalijo kar so pred zametavali, „puste megle, ki jih vetrovi sem ter tje gonijo, jesensko drevje, nerodovito, dvakrat mertvo, izrovano; besni valovi morski, ki se penijo s svojimi sramotami, zvezde lažnjive: takim je pripravljen mrak večne teme“ (Jud. 12, 13). — taki so breznačajni. Ti na vse kriplje delajo, da bi tudi dva najterdnejša stalna jezova konservativne stranke, namreč katoliška Cerkev in kmečki stan (čedo ovac, kakor pravijo) za-se pridobili. Perva niti za las ne odstopi od svojih načel, ali drugega z mnogimi sredstvi sedanje olike spodkopavajo. Sloveči Tirolec Beda Weber pravi: „pošten dober človek še svoje stare suknje ne zamenja rad z novo. Ona je ž njim vred prestajala mráz in vročino, dežno in viharo vreme, srečo in nesrečo, žalost in veselje; kdor jo, meni nič tebi nič, proč verže, ne kaže dobrega serca.“ Pa je tudi res. Kdor je v malem zvest, bo čez veliko postavljen. Priprosti kmetje so vedno konservativni, ne pripraviš jih z lepo na kaj novega. Deržé se svojega stanú, svojega jezika, svojih šég in navád, pa tudi svoje vere in politike. Kdo drugi, ko kmečki fantje (vojaki), in večinoma iz kmečkega stanú proizšli duhovniki, so rešili vladarje pred prekucuhi l. 1848 —? Pa tega naj bo zadosti, da ne zabredemo v stranpota.

(Dalje nasl.)

Vevnica.

(Piše Fr. Svetilko.)

II. Učenost in učenjaki.

(Dalje.)

Se li še spominjaš, častiti bralec, o čem da sva govorila zadnjič? Govorila sva o pravilih, ki veljajo za vsakega resnicoljuba, torej posebno za učenjaka. Kdor hoče namreč najti resnico, iskati jo mora prav. Kadar je pa dobil zadosti dokazov ali razlogov, da je kaka misel, kaka terditev resnična, takrat se ne smé več ustavljati, ampak reči: to je resnica, ne smem in ne morem več ugovarjati. To pravilo je zelo zelo važno, posebno v verskih resnicah. Kdor hoče namreč dvomiti, on lahko o vsem dvomi, siliti ga nihče ne more, da naj veruje to ali drugo. Ali je pa opravičeno, pa-

metno in dovoljeno tako ustavljati se resnici, na to ima vsakdo odgovor v svoji pameti. Resnice naše sv. vere niso take, da bi se dale kar za roko prijematí. (Ko bi to bilo, potlej ni več vere.) Vendar pa je lahko dobiti zanje toliko dokazov, da se lahko o resnicah prepričamo. To spričuje vsa verska veda. Ali ravno tukaj se vidi, da sta serce in pamet brat in sestra. Pamét ima res svoje postave, ali tako rada posluša, kaj da ji pravi serce, da se ne upa brez njega ničesa storiti. Ako veleva serce: Pamét, ne sprejmi, ne verovaj tega, hitro jo sluša pamét in neče verovati. Tukaj tiči vzrok, zakaj je dandanes toliko nevernih.

Sedaj ko sem ti podal splošna pravila, po katerih naj bi se ravnali učenjaki, hočemo ogledati si nekatere učenjake na drobno. Hočemo jim pogledati prav v serce, da bomo videli, kakošne vire, kakošne podpiravce, kakošne delavce da ima učenost.

Sv. oče Leon XIII si zelo prizadevajo, da bi tiste kristjane, ki spadajo k vzhodnji ali gerški cerkvi, zopet pridobili. Mislím, da je bralcem „Žg. Danice“ znano, kako veliko je rusko cesarstvo. V veri sicer ni mnogo razločkov med nami in Rusi, ali oni ne spoznavajo rimskega papeža za svojega poglavarja, kar pa je bistveno potrebno in se po Kristusovi veri zahteva. Ravno tako tudi ne večina južnih Slovanov, kakor Serbi, Bolgari, in tudi ne Gerki. Vsi ti so sicer kristjani, imajo zakramente, duhovne, ali ločeni so od nas, razklani so od trupla katoliške cerkve, zato jih imenujemo razkolnike. To je velika nesreča za Kristusovo cerkev, posebej pa tudi za nas Slovane. Vsi Slovani smo enega velikega rodú, govorimo jezike, ki so vsi veje iz enega debla; ali to kar je najbolj imenitno, duhovno poglavarstvo, v tem smo ločeni! Katoličani imamo sv. očeta za najvišega pastirja, razkolniki pa nečejo nič vedeti o njem, ampak njihovi najviši duhovski poglavarji so deželske gosposke, kralji ali pa cesarji. Toda sperva ni bilo tako. Tisoč lét smo bili še vsi kristjani edini, vsi na skali sv. Petra. Kdo je pa vzrok, da je dandanes tako? Neki mož, neki učenjak, kateremu je ime Focij, je še največ pripomogel, da se je vsa vzhodnja stran od katoliške cerkve odcepila. Zato je menda prav, ako tega zloglasnega moža nekoliko opišem.

Kedaj da je bil Focij rojen, kako vzgojevan in kje, to nam ni znano. Samo to vemo, da je bil v sorodu s cesarsko družino v Carigradu. Moral je biti nenavadnih dušnih zmožnost, da si je pridobil toliko znanosti, kakor nam kažejo njegovi spisi. Že zgodaj je začel očitno delovati, razlagal je namreč že kot mladenič dijalektiko v zelo obiskovani šoli in znal izverstno vabiti in pridobivati si poslušalcev. Razun modroslovja se je učil pravoslovja in tudi zdravilstva, a latinščine ni znal.

Po svoji znanosti in sorodnosti s cesarskim dvorom je smel upati, da bo lahko prišel do najviših služb. On ni samo veliko vedel, ampak je bil tudi spreten v vseh zadevah, in bistrumen, kakor malokdo drugi.

Takrat je vladal v Carigradu gerško carovino Mihael III, od 842—867. Focij postane prvi državni tajnik in pride tako na dvor cesarski. Kako se je godilo na tem dvoru? Mihael III je bil kaj malovreden cesar in budim strastim vdan. Pa morebiti bi se cesar sam ne bil podal na slabo pot, ko bi ne bil imel še maj vrednega strica, ki je imel v rokah vladarstvo in je mlademu cesarju vse dopustil ter skušal na ta način ohraniti za-se državno kermilo. Vsled svojega pohujšljivega življenja je moral marsiktero slišati od tadanjega patrijarha carigradskega Ignacija in pre-stati očitno sramoto; zato je stari grešnik sklenil znebiti se ga in postaviti na naj viši duhovski sedež v Carigradu bolj pri-zanesljivega, to je, nemarnega moža. Ignacij je bil pre-

*) Kaj pa še le zajci, žabe itd.?

gnan, in mož, katerega izvoli Bardas za patrijarha, je Focij.

Nič ni bolj zapeljivega za moža, kakor čast, slava. Ako se mu ona obeta, ne gleda na nevarnost, pozabi tudi poštenost, in kader se tej strasti popolnoma vda, potem je gluh za vse, kar mu prigovarja pamet in pravica. Na to polzko pot podá se Focij, sprejame Bardasovo ponudbo, se dá posvetiti za carigrajskega škofa, akoravno je pravi carigrajski škof Ignacij še vedno — v pregnanstvu — živel. Focij je bil tedaj samo vsiljenec, stal je na nepostavnih tléh, podpirala ga je sila in oblast. Vedel je dobro, da je njegova škofovska čast prazna, dokler ga ne pripozná in ne paterdi rimski papež. Tega tedaj veljá pridobiti, misli si Focij, in sedaj zbere vso svojo skušenost in premetenost, da bi pregovoril ali tudi prevaril papeža. In od sedaj nam kaže on kaj gerd značaj. Pozabi, da je kot učenjak prisegel vedno zvestobo resnici in pravici, postane lažnjivec in slepar, prederzen razkolnik, upornik proti sv. Cerkvi, ne misli, v kako brezno tira sebe in druge, — vse pa samo zaradi častilakomnosti in družih strasti.

Da je vse to res, nam spričujejo pisma njegova, ki so se ohranila še iz tistega časa, spričujejo zapisniki zborov tadanjih in tudi zgodovinopisci njegove dobe. Le nekoliko zgledov.

Kmalo potem, ko je po krivici in po sili prišel na patrijarhovo mesto, je pisal papežu Nikolaju I ter mu poslal tudi daril. Najprej govori, kako hudo da mu je, ker si je prevzel pretežko butaro na rame; pa saj se je branil, — pravi on — saj je pretakal grenke solze zaradi sile, ki so mu jo delali. „Vse je tiščalo vame, duhovniki, škofje in nadškofje, posebno pa za vero in kerščanstvo vneti cesar, ki je — zakaj ne bi povedal resnice — naj milejši in naj krotkejši med vsemi vladarji, a takrat kazal se je proti meni grozovitega in silovitega. Le taka sila me je primorala, da sem se upognil.“

Ni mi moči cele zgodovine Focijeve opisati, ampak le nekatere kratke čertice naj še dostavim. — S takim pismom on ni prevaril papeža, ali prevaril je papeževa poslanca, ki sta kmalu potem prišla v Carigrad. Focij je sklical cerkveni zbor l. 861 ter je tožil po krivici odstavljenega patrijarha Ignacija. Ker se ta ni hotel odpovedati svoji časti, ga je skušal s kruto silo k temu primorati. Pravi malopridneži so nesrečnega Ignacija pestili, mu silili pero v roke, da bi podpisal svojo odstopnico. Posrečilo se mu je vendar nazadnje ubežati jim. — Omenjeni cerkveni zbor se je obnašal krivično, nepostavno. Bila je pa navada, da so napravljali zapisnike o vsakem zboru, jih poslali naj prej papežu in tudi drugim škofom. Vsa poročila, ki so od Focija došla papežu, so ali lažnjiva ali pa prekanjeno zavita, da ni mogel zvedeti papež resnice. Tudi o tem cerkvenem zboru je poslal poročilo Focij s pismom, ki je zasukano zavihano, zavito, kakor je bilo mogoče le učenemu a premetenemu Fociju. — Drugi zbor je sklical Focij leta 867. Hotel se je maščevati nad papežem, ki ga je bil zaradi njegovega počenjanja izobčil. V tem zboru, pri katerem je bilo nekoliko Focijevih priveržencev, je ta prederznež izobčil papeža in odstavil. Določila tega zbora je podpisalo le 21 prekanjenih ali malovrednih škofov. Ali Focij je napravil velikanske zapisnike o tem zboru, sleparsko s svojo roko napravil veliko podpisov takih škofov in mož, katerim se še sanjalo ni o tem zboru in o takih sklepih, in tudi cesarjev podpis je dostavil, ter celo goljufno pisanje poslal cesarju Ljudoviku II, ter ga pozval, da naj izverši sodbo zborovo. V tem pismu je tudi očital zahodnji cerkvi marsikatero stvarí, katere je obračal samo v to, da bi razderl edinost med kerščanstvom, ne pa iz dobrega namena.

Ne dolgo potem se je kolo zasukalo; cesar Mihael III je bil umorjen in njegov morilec Macedonec Bazilij je zasedel prestol cesarski. Focij je bil pregnan, in poslan v samostanski zapor. — Po smerti pravega patrijarha Ignacija je on zopet prišel na carigrajski škofovski sedež, ali največ mu je k temu pripomogla zvičajnost. Ena zvičaja je kaj zanimiva. Cesar Bazilij je stopil v armado kot priprost vojak in se potem pozdigoval od stopinje do stopinje, ter postal nazadnje cesar. Hudo mu je pa vendar delo, da je bil nizkega rodú. Pri tej slabi strani ga je znal Focij prijeti. Napravil je neko čudno rodovinsko deblo, skerbela, da ga je zagledal pri neki priliki cesar in radovedno prašal, kaj neki to pomeni. Focij mu je pa skrivnostno pokazal, da ta stari spis je popis njegovega rodú in da kaže naravnost celo versto njegovih očetov, kateri prvi je bil kralj — to je Tiridat, kralj armenski. To jasno dokazovanje mu je pridobilo zopet cesarjevo milost in mu odperlo v drugič pot do prejšnjih časti.

Umerl je Focij pregnan v samostanu Bodri l. 891. On si je pridobil nečastno slavo, da je največ pripomogel za razdor latinske in gerške cerkve, on je tedaj začetnik velikanske gerške razkolnije. Njegovih učenjaških del je veliko, toda „vednost njegova mu je bila samo pripomoček za njegove sebične namene... za lastno veličast“ — pravi Hergenröther, ki je spisal o tem znamenitem možu velikansko delo: Photius, Patr. v. Constantinopel etc.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Ljubljanske šole, začetne, srednje, deške in dekliske so se dokončale 15. tega mesca. Imele so po raznih cerkvah zahvalne ss. maše.

Perva mestna peterorazredna deška šola pod ravnateljstvom g. Andr. Praprotnika je imela ob koncu šolskega leta 433 dečkov (med njimi 29 Nemcev in 3 Lahe). Z njo sklenjena pripravnica za obertnijsko šolo je imela 146 zgoli slovenskih učencev. G. učitelj Mat. Močnik iz te šole je šel 1. mal. serp. t. l. zarad bolehnosti v pokoj. Sv. mašo so imeli še le od začetka rožnika samo po dvakrat na teden. V dan sv. Alojzija ste prva in druga mestna šola imeli skupaj prvo sv. Obhajilo v št. Jakopski cerkvi. Pri spovedi so bili učenci štirikrat skoz leto. Redno hojo v šole so letos po vsih razredih begale bolezní, zlasti davica in kozé.

Druga mestna peterorazredna šola pod vodstvom g. Leop. Belarja je ob koncu leta imela 625 učencev (med njimi 27 Nemcev in 2 Laha); v obertnijski pripravnici pa 119 učencev, in v 3 oddelkih zunanje šole na Mahu 67 otrok. Katehet za obojno šolo je bil č. gsp. Jan. Gnjezda, za šolo na Mahu pa č. gsp. Jan. Kilar.

Šolsko leto se prične s slovesno sv. mašo 16. kimovca (sept.).

Na ljubljanski gimnaziji je bilo v začetku preteklega šolskega leta 668 učencev in 2 privatista, ob koncu pa le še 609 očitnih in 4 privatisti. Po domačiji 538 Kranjcev (to je: 152 Ljubljančanov, 196 Gorenjcev, 88 Notranjcev, 102 Dolenjca); drugod takranje Avstrije 65, iz unkranje 8; pa 2 Egipčana. Po veri je bil 1 protestant in 1 izraelec, vsi drugi katoličani. Naj mlajših 15 je imelo po 11 lét, naj starši 3 pa po 23 lét. Med vsimi je bilo 57 izverstnih, 359 s prvim redom, 84 jih ima kaj popravljati, 60 je dvojkarjev, 43 trojkarjev, 6 nesprašanih. Učnino jih plačuje 375 (!), napol 24, rešenih je samo 214, in vsa učnina znaša 8376 gld. Ta hudi davek se precej povišuje s tem, ker plačati morajo tudi

taki, ki so sicer dobro izdelali, pa imajo v nravnosti samo zadostno (entsprechend). — Letno sporočilo ima v začetku spis: „Zur Theorie der Sinneswahrnehmung“ od dr. Nejedli-a.

Novomeška gimnazija je imela v začetku leta 192 učencev, ob koncu pa 175. Izmed teh je 17 izverstnih, 100 s prvim redom, 25 z drugim, 13 s tretjim, 18 jih smé popravljati. 16 je Novomeščanov, 141 sicer Kranjcev, malo družih iz raznih dežel. Po veri so vsi katoličani. Učnino jih plačuje dobra polovica. Osmi razred ima samo 4 učence; dva le-tih sta se oglasila za bogoslovje: Kos Jos. in Kovač Jan.

Na realki je bilo ob koncu leta 203 učencev (v začetku njih 219), za 18 manj kot lansko leto. Kranjcev je bilo 129, iz družega Avstrijskega in Ogerskega 72. Razun 2 protestantov in 1 izraelca so bili vsi katoličani. Kaj posebnega je, da izmed 7 razredov v tréh ni nobenega pohvaljenega učenca. Tudi tû se je učnine plačevalo veliko več memo lanskega leta. Obertnijska šola, sklenjena z realko je imela 157 učencev.

Bos. Dubica, 28. rožnika 1882. Ko sem popisoval nedavno, kako čudno je Bog pripeljal trapistovskega novinca Pantaleona v samostan, mi je padla na misel še druga dogodba, ki še jasneje kaže, da Bog kadaj tudi take zapreke nenadno odpravi, ktere se nam kratkovidnim zdé neodpravljljive. Evo vam takega izgleda!

Unkraj staroslavnega poljskega mesta Krakova živi na ruskem Poljskem pobožna družina Hempel-nova na lepem grajskem posestvu. Dva ljubeznjiva sina, Ivan in Kazimir, sta bila ponos staršem ter vse njihovo upanje. Stareji — Ivan — bil je odločen za gospodarja in naslednika, mlajši — Kazimir — prejel bi bil od posestva lep denar. Ivan študiral je v domovini, Kazimir odšel je v gimnazijo v Belgijo, in potem na katoliško univerzo v Lovanj (Löwen). Ko doverši tam, preseli se, ne vem že več s kakim namenom, v Kanado v severno Ameriko, od kodar je prišel z onim slovečim kardelom orjaških Kanadčanov sv. Očetu Piju na pomoč zoper italijanske roparje, in se je prav pogumno vedel ter hrabro bojeval. Po zmaganju Rimskega mesta bila je papeževa vojska razpuščena; naš Kazimir pa je že popred zapazil v Rimu novo, po samih Poljakih osnovano kongregacijo od vstajenja Jezusa Kristusa; zdaj prost vojaštva ide gledat in poizvedit, kdo in kaj so oni redovniki ter kaj nameravajo s svojim redom? Pozvé vse in pristopi ter dela svoje poskušnje, potem stopi v novicijat. Zdaj dobí nenadno od doma pismo, ktero mu razlaga, kako ga je ruska vlada pozvala v vojake, ter še nekaj čakala, ker ni bil znan kraj njegovega bivanja; ali zdaj je začela po stari svoji navadi terdo pritiskati in pretiti, ako se ne poverne v domovino. Ni mu bilo nič po volji to zvanje domú, ker si je za stalno izvolil svoj stan v novi kongregaciji, ktera ima po ukazu slavnega Pija IX. voditi misijon v Bulgariji *) za zjedinenje ondotnih razkolnikov, in ji je ta sveti papež zato tudi dovolil, da smé v jedni kongregaciji, v eni hiši, imeti vse v katoliški cerkvi navadne obrede; ter namerava tudi delati na Poljskem, kakor je počela ravno vlani že delati v Galiciji, posebno med zedinjenimi Ruteni, kjer je treba več stalnosti, da jih Rusija ne omami ter ne potegne v razkol. Mislil je naš Kazimir, tukaj sem v Rimu, zdaj

*) Sporočil sem enkrat v „Danici“, da je prejela misijonska hiša v Adrijanopolju iz Pariza 10 tisoč frankov za nakup zemljišča, ali bila je pomota v Parizu, ktera se je kmalo dognala, in novci niso došli. Vendar pa so kupili misijonarji nekaj zemlje za 7 tisoč frankov; in kranjski denar, 500 gl. za vstanovne maše, ter še družih 500 gl., in so začetek storili temu zemljišču.

res pod vlado italijansko, ali izterali in Rusom prodali me ne bodo nikakor, tega se ne bojim, toraj ne grem domú, in ta svoj sklep staršem pismeno naznani. Ali kmalo potem dobi zopet nov dopis ter novo tarnjanje, naj pride vendar domú, ker vlada bode globila starše, ako sin ne dojde, za kake tisoče, taka pretnja je že njim došla. Sin mirno odpiše, naj dado za njega tisoče, ktere so mu odločili dati, ako bi se bil oženil, on pa ostane v Rimu, v redu, kterege si je izvolil ter je prav zadovoljen in srečen v njem.

Ne preteče dosti nedelj, evo ti novega pisma od roditeljev, kteri ga za Božjo voljo prosjo, naj se poverne na vsaki način na Poljsko, ker je vlada zagrozila že toliko globo, da je obstanek posestva v veliki nevarnosti; ako ne pride, on bo kriv vse nesreče, in tako strašne! Zdaj je prišel Rus Kazimiru v Rimu vendar do živega. Toliče nesreče staršem in bratu nikakor ne smé nakopati; toraj se posvetuje s predniki; ti mu zapovedó, naj se verne v Božjem imenu domú; ako ga je Bog odbral si za ta red, gotovo ga bode zopet srečno nazaj v Rim pripeljal. Ta misel bila je iskra, ktera ga je razsvetljevala in vnemala, pa tudi tako tolažila, da je sicer s pretežkim srcem, vender ves vdan v voljo Božjo odšel na železnico, ktera ga je v kratkem postavila na mejo Rusko. Tû so bili potniki od glave do pete dobro premerjeni in pregledani, vsi njihovi papirji, knjige in drugo preiskano ali celó pretuhtano. Versta pride na Kazimira. Kdo ste? Potni list? Od kod? Kam? Zakaj? Vse odkrito javlja, kaže svoj potni list, ki pa je bil že prestar, mnogo lét nikdar več ne podpisan od kake ruske oblasti, konsula ali koga družega. Pa kaj ste bili v Rimu? Papežev vojak! odgovori naš popotnik. Ta odgovor pana vradnika, debelo pogleda Hempel-na, ga molčé odvede v drugo sobo, v nekak zatvor, ter mu naznani, da mora ondi ostati, dokler ne dojde z Varšave ukaz, kaj se ima ž njim zgoditi, in zato hoče tje berzojaviti. To ti je lep sprejem na meji že, kaj še le bode kasneje, si misli Kazimir v svoji ječi; ali besede njegovih prednikov so ga tolažile in vterjevale. Z Varšave dojde ukaz, naj bivšega vojaka papeževa nikakor ne dopuščajo čez mejo, ampak nazaj naj ga veržejo v Galicijo. Naznani mu se ta ukaz, pa dobri sin poskerbi za starše, ter določno zahteva, naj ga pusté domú, da zamore vladino zapoved doveršiti in se dati med vojake vverstiti, ker pretí sicer staršem neznana nesreča. Tudi to se naznani v Varšavo, pa zopet dojde ista zapoved, da ne smé nikakor čez mejo. Preden se verne, dá vradno napraviti vse potrebne spise, da je želel spolniti poziv vladin na vojake, da ga pa vlada ni dopustila čez mejo. Ko je vse storil, kar se mu je zdelo potrebno, se poverne zopet v Rim, v svoj red, kjer sem mnogo ž njim občeval, celó prvi je bil odločen, da je mene po Rimu spremljal in mi naj večé znamenitosti kazal, in zopet je bil odločen, da ima namesto mene iti v Adrijanopolj, ker sem bil ravno takrat zbolel, pa so tam potrebovali novih pomočnikov v šoli. Resnično se ponašam, da sem imel moža za strežnika, kterege se je Rusija bala. Ravno ta dogodba pa tudi priča, kake zaumene je imela, in jih morda še ima ruska vlada o papežu, ker celó na romanje v Rim na proslavo ss. Cirila in Metoda ni bilo dovoljeno edino podložnikom ruskim. In menda prav zato, ker se ta vlada papeža tako hudó boji, se pa nje nihilisti nič ne bojé.

Razgled po svetu.

Na Ogerskem je prišlo tako daleč, da katoličani želé, naj bi imeli saj enake pravice z judi. Ondotno

nemško časništvo, piše „Vaterland“, je čisto v judovskih rokah, ter ne more v očitnost kaka misel, ako ni čisto judovska ali zasebno madjarska. Bramba madjarske velemoči se zlija čisto v ljubeznjivost; trpijo ali pa zamečkajo se judovske prederznosti in z veliko skerb-ljivostjo se čuje v njih korist. Nedavno je ministrov ukaz do komitatov opominjal, naj se skerbno čuje nad pohištanim kupčevanjem, ker se je zgodilo, da so se po tej poti po deželi razširjali hujskajoči spisi in podobe zoper jude. Ravno tega ministra pa ne bodejo spáke (karikature), ki so po judovskih štacunah razobešene zoper katoliške duhovne! V tacih ostudnostih ne vidijo hujskanja zoper vero, ktera vender ima v postavi brambo; pač pa, ako bi bile enake reči obrnjene zoper razkolniške svečenike, kalvinske pastorej, ali tudi zoper turške „imane“! „Smo li katoličani zunaj postave?“ praša dopisnik. „Je li judom dopušeno nas zasramovati? Kje je potem ravnopravnost? Razobesite danes le eno karikaturu zoper rabinarja, zdajci imate na vratu policaja in državnega zavetnika. Judje so dosegli ravnopravnost, čas bi bil, da nam katoličanom dopusté ravno té pravice, kakor jih judje imajo...“ V resnici premislika vredne dogodbe, ki se v raznih barvah rade ponavljajo.

Carigrad. (*Turki in Lurška Mati Božja.*) Današnjemu času posebno primérna je molitev za spreobrnjenje Arabov in Turkov; zato je bilo v „Danici“ že priporočevano, naj bi goreči prijatli sv. Cerkve molili n. pr. vsak dan očenaš in češenamarijo s pristavkom: „O Jezus, zavoljo svoje smerti na križu se usmili ubozih Arabov in Turkov!“ Da je pa res prišel čas, ko se imajo Turki spreobračati, kažejo tudi prečudne dogodbe, ki se sedanji čas prikazujejo na Jutrovem, in zlasti milosti, ki jih je Bog po Mariji v glavnem turškem mestu začel deliti.

„Sendbote“ postavim pripoveduje to-le: Na skrajnem koncu mesta Carigrada je ubožen samostan, čigar prebivavci so dobili postavo (štatvo) Naše ljube Gospé Lurške in nektere sode vode od ondod, da oboje pošljejo v svojo domačijo — Georgijo. Podoba je bila za čas postavljena v njih kapeli. Neka bolca oseba iz soseščine je večkrat tje prišla molit, in bila je ozdravljena. To se razglasi in prihajajo še drugi bolniki, ki so po človeški misli bili viditi neozdravljivi, so pa nekega na prošnjo Matere Božje pomoč dosegli. Tako cerkev postala prava božja pot. Vse je skup sulo, ne le katoličani, temuč tudi judje, turki, gerki, in prav veliko se jih je ozdravilo, pa tudi marsikter grešnik se je spreobrnil. Bukve, v ktere se ima zapisati vsak, ki je prejel kako nenavadno milost, so tam očitno položene ter jih alehern zamore pregledovati.

Pritiskanje ljudstva v to svetišče Matere Božje, je tako obilno in veliko, kakor so milosti, ki se tam dosegajo. Vsak dan pride šest do sedem tisoč romarjev k kapeli. Frajmavrar, ki prebiva v sosedstvu tega samostana, je eno nedeljo od petih zjutraj do osmih zvečer v svojo jezo naštel pet sto vozov. Pri toliki gnječi se lahko zgodé kaki neredi in nesreče. Policijski minister je toraj blizo samostana dal postaviti stražo v ta namen, da se ohrani réd in (čujte keršeni merzlikarji in brezverci!) da kapelo in samostan brani pred napadi krivo-vercev. Ker turški romarji imajo navado, iz spoštovanja obutev odložiti predno stopijo v svoje mošeje (molitvenice), so hotli to šego spolnovati tudi pred vstopom v katoliško kapelo, le s trudom so jih častiti očetje odvracévali od tega; umivali pa so se pri samostanskem vodnjaku.

Kteri pridejo že v jutro, so pri sv. maši, in pri tem posnemajo obnašanje in djanje katoličanov. Ako bi mnih ne bili čuli, bi se bile enekrati že zgodile tudi

čisto nedopustljive reči. Tako n. pr. so bile nektere turške gospé pri sv. maši, med ktero se je obhajalo. Brez pomislika so se bližale obhajilni mizi, kakor katoličani, in so enako hotle biti obhajane. Le z živim pregovarjanjem so jim patri dopovedali, da sv. Obhajilo je dovoljeno le samo katoličanom, in tudi tem še le po potrebnem pripravljanji. Tudi božjepotniki, ki prihajajo že po božji službi, obišejo Lurško Mater Božjo. Stopijo pred oltar, vprejo oči v podobo, in prav goreče prosijo dobrót od Matere Gospodove. Po opravljenih molitvah pridejo v sakristijo poslušat, ko se bere evangelij. Na Jutrovem je navada, da romarjem, ko pridejo v kako svetišče, če tudi popoldne, kak pater bere ali poje priméren evangelij. V Emavsu n. pr. nam je péel evangelij o dveh učencih, „ki sta šla v Emavs“, in obmolili smo litanije loretanske. V Kairi je saj P. gvardijan vsak dan pri svoji maši po latinskem evangeliju tudi ljudstvu bral evangelij v arabskem jeziku in prav ginljivo je bilo slišati, ko je začel: „Fi háza ez zamán gkál Jesú-el-Mesih le-talamizih!“ (Tisti čas je rekel Jezus Kristus svojim učencem itd.) Pa vernimo se nazaj v Carigrad v samostansko kapelico.

Vse starosti, vsi stanovi se shajajo pred štatvo Naše ljube Gospé Lurške: mladenči in starčki, neoliki in olikani, pôsli in gospóstva, vojaki in častniki vsih stopinj, gojenci vojaških šol in učenjaških učiliš, svetni in duhovni, beji in pašati. Tukaj je oficir z znamenji general-adjutanta, ki moli k Materi Božji Lurški za ozdravljenje svoje žene. Tam so trije višji oficirji, kterih eden je okinčan z vélikim redom turškega cesarstva. Vsi trije vžijejo nekoliko lurške vode, stopijo v kapelo, odložé sablje, molijo pred podobo Naše ljube Gospé Lurške, obišejo altarje, si dajo razlagati postaje križevega pota in z vso zvestobo poslušajo zgodbe o terpljenji in smerti našega Zveličarja — Dvanajst pešvojakov, ginjenih in spodbujenih, ker je bil njihov na pol slep tovarš ozdravljen, je prišlo pod vodstvom svojega seržanta do kapele; pred vrati puške skupaj postavijo in stopijo v kapelo ter zvesto molijo. Potem pridejo v sakristijo in prosijo, naj se jim bere evangelij. Berž ko se mašnik na glas pokriža, na seržantovo komando vojaki vsi pokleknejo. Tri dni pozneje naznani seržant častitim očetom, da on in trije njegovih vojakov so ozdravljeni starih bolehljivost, ki že od davno kljubujejo zdravniškim prizadevanjem.

Romanja, ki so bile v začetku le posamezne, so se razširjale in postale so splošne.

Vse te dogodbe so katoličanom vero na novo pozivile, med krivoverci in razkolniki pa so zbudile veliko gibanje. Posebno pa so katoličanom pridobile spoštovanje Turkov, kterim so vseč katoliške procesije in jim brambo oskerbljujejo. (Kaj pa pojudene francoske, poframasonjene laške vradnije?!)

Češenje Naše ljube Gospé Lurške se razširja tudi že zunaj Carigrada in čez meje turškega cesarstva. Kmetje z bregov Črnega morja prihajajo s svojimi družinami na posebnih vozovih, ki jih vóli vlečejo, opravljajo molitev pred Marijnim oltarjem in jemljejo lurške vode in olja iz svetilk seboj domú. Neki prebivalec iz Turkeстана je prosil lurške vode, da jo pošlje v svojo domačijo. Neki turšk oficir jo je poslal v Mezopotamijo.

Pa še več. Znano je, da Medina in Mekka ste sveti mesti mohamedanske vere. Kristjan, kteri bi se bil dozdej prederznil v ti mesti stopiti, bi bil življenje postavil v nevarnost. Zdej pa? Eden mohamedanskih duhovnov pri veliki mošaji v Medini prosi za štiri steklenke lurške vode in steklenko olja iz svetilnice, ki gorí pred altarjem Naše ljube Gospé, da bode to poslal v — Mekko!... koperneče tega pričakujejo v čas velike mohamedanske božje poti!... Mekka želi lurške vode

in olja iz svetilk pred altarjem Naše ljube Gospé; Medina in Mekka si po učeniku „korana“ (mohamedanskega sv. pisma) naročujete vode in olja, katero dvoje je posvečeno po neomadežani Mariji Devici!... To je res dogodba, ki ni brez pomena in ne more ostati brez dobrih nasledkov.

Pij IX, častitljivega spomina, je o neki priliki preč. gosp. nadškofu Karvskemu (Korlú) rekel, kako on zanesljivo zaupa, da jutrovske narodi se bodo povernili v sv. Cerkev, ker Mater Božjo tako detinsko časté in tako priserčno ljubijo. Te náde vélikega papeža se dan za dnevom bolj bližajo svojemu vresničenju. Znamenite osebnosti so napovedovale, da propad mohamedanstva jo blizo. Kdaj ravno se bo to zgodilo, to nam ni znano; znamnja pa so vedno bolj očitne. Siljenje Francozov in družih katoliških narodov na Algiersko in sploh v gornjo Afriko, Angležev in družih v Égipt, navál Rusov od severa proti jugu, poseđenje Bosne in Ercegovine po Avstrijancih, zdaj pa še posebej bližanje mohamedanov samih k Mariji Devici, — to so vender dosti očitne znamnja, da mohamedanska čudna vera je zrela za propad, ondotni narodi pa za povernitev v katoliško Cerkev, z mohamedanstvom vred pa tudi jutrovo veliko razkolstvo. Mogoče, da pred velikim spreobrnjenjem bode hudo zrojila še turška prenapetost, kakor pred svitlim solncem pogosto razsajajo hudi viharji; toda vse take nevihte bojo po previdnosti Božji le pomoček, da se bo naj častitljivše delo hitreje doveršilo.

Silno čudno je, da ravno Naša ljuba Gospá Lurška je sredi mohamedanstva pričela vérsko obnovenje. Ona je „jutranja Zarija solнца pravice“. Bog daj, da bi hitro naprej gnala in veselo doveršila, kar je tako čversto pričela!

Bratovske zadeve.

Koledar za prihodnji teden:

24. mal. serp. S. Kristina. — 25. S. Jakop ap. — 26. S. Ana. — 27. S. Pantaleon. — 28. S. Inocencij p. — 29. S. Marta. — 30. Deveta nedelja po Bink. Ss. Abdon in Senen mm.

Zahvale:

Št. 73 Pred tremi leti sem priporočil družbi v molitev dijaka, da bi nastopil bogoslovje in postal duhoven. Hvala bodi Bogu in Mariji, Naši ljubi Gospéj presv. Serca, ker že je posvečen. K temu bodi pristavljena še nadaljna prošnja v poseben dober namen.

Iz Štajarskega, 17. mal. serp. 1882.

Št. 74. Bilo je še lansko leto, ko me je začelo po eni nogi tako tergati, da nisem mogel delati in po noči ne spati. V tej nadlogi se zatečem k Mariji pomoči si izprosit. Opravljal sem devetdnevnicu, in se podal na božjo pot Marijacelje, z namenom, če se ozdravim, po „Danici“ to naznaniti. Hodil sem z Dunaja do tje 8 dni; od začetka sem silno težko hodil, potem pa čedalje lažje; ko sem do omenjene božje poti prišel, že nisem nobenih bolečin več čutil v prej bolni nogi, in od tistega časa nič več. Bila je vsa pot prav srečna in sem še marsikaj veselega naletel.

Čez neka čas pa tistem sem pa na enem ušesu čisto oglušel. Zdaj pa obljubim skozi en celi mesec moliti k časti Marije pomočnice in sv. Roku, da bi mi Bog na njuno priprošnjo zopet sluh podelil. In res; ko je bil mesec pretek, sem zopet slišal. Potem sem pa vedno zdrav in srečen, da sem zadovoljen. Bogú bodem

vedno dajal hvalo, ker nam po svoji deviški Materi delá tako obilne milosti. Češena bodi vekomaj, Marija pomočnica! Češen sv. Rok!

Na Dunaju, 2. mal. serp. 1882. J. Umek. *)

Št. 75. Pred več meseci sem po „Danici“ priporočil v bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca svojega prijatla, že štiri leta bolnega moža. V tistem času sem tudi bolnemu naročil, naj se N. lj. G. priporoča in njo za zdravje prosi. Kmalu potem mi je zamogel sam pisati in je povedal, da se mu je znamenito zboljšalo. Ni še popolno zdrav, pa ima upanje, da mu bo vse prešlo, ko je prej pa že mislil, da ne bo nikdar več zdrav. Jaz se pa čutim dolžnega svojo obljubo spolniti, ter po „Danici“ naznaniti zahvalo. Čast in priserčna hvala N. lj. G. presv. Serca, in zahvala Marijnim častivcem, ki so v ta namen molili!

Na Dunaju, 12. mal. serp. 1882. A. A.

Št. 76. Bila sem v silnih dušnih žalostih in hudih telesnih težavah. Pa priporočevala sem se z devetdnevnim opravilom zaupljivo do sv. Jožefa in — vse se je na bolje obrnilo. Ako bom uslišana sem obljubila to v „Zgod. Danici“ naznaniti. Čast toraj in zahvala sv. Jožefu, mogočnemu priprošniku v revah dušnih in telesnih!

Smlednik, 18. mal. serp. 1882. J. R.

V molitev priporočeni:

Težavna zadeva, priporočena N. lj. G., sv. Jožefu in sv. Deodatu, na katerih priprošnje naj bi se rešila v Božjo čast, v zveličanje in mir zadevnih. — V vratu bolan mož. Hvala po uslišanji se naznani. — Že devet mesecev na roki in na nogi prav hudo bolna oseba živo priporočena. — Že več časa na nogi hudo bolna žena za zdravje, pa tudi bolna hčerka njena, obé iskreno priporočeni. — Mati goreče priporoča družbi N. lj. G. presv. Serca v molitev svoje nedorasle dečke za bratovsko ljubezen med seboj, med njimi posebno enega, da bi si zvolil tisti stan, kateri mu je od Boga namenjen. Priporoča pa tudi še drugo težavo, ako je Božja volja, da bi jo Bog odvezel, ali pa gnado dodelil, da bi jo mogla poterpežljivo in iz ljubezni do Boga prenašati. — Oseba v hudi bolezni je prav serčno priporočena v bratovsko molitev N. lj. G. presv. Serca. Devetdnevnicca se že opravlja, pa jo bode tudi bolna opravljala, berž ko bo zato zmožna. Uslihanje z zahvalo se naznani.

Opomini k modrosti.

(Iz bukev Sirahovih, iz XXVI. in XXVII. pogl.)

24. mal. serp. *Dve reči se mi težki in nevarni zdite: kupec se bo težko znebil lenobe (v službi Božji, kakor n. pr. kramarji po sejnih), in kerčmar ne bo čist grehov ustnic.*

25. *Ako se strahú Božjega stanovitno ne deržiš, se bo tvoja hiša kmalo poderla.* (Govorjenje je še dalje o kupcih, trgovcih, kramarjih, ktere le strah Božji zamore obvarovati krivice in pogube.)

26. *Lončarsko posodo peč poskusi, pravične ljudi pa skušnjava bridkosti.*

27. *Svet človek v modrosti ostane, kakor solnce; nespameten pa se spreminja kakor luna.* (To je: svet, zares pobožen človek je stanoviten, enak solncu, ki se ne spreminja.)

28. *Govorjenje tacega, ki veliko prisega, stori, da lasje na glavi po koncu vstajajo; in njegova nespodobnost (stori), da je treba nšesa mušiti.*

*) Brat ranje. Okiškega.

29. *Prelivanje kervi izvira iz prepira prevzetnežev; in njih kletev se težko poslušša.*

30. *Odpusti svojemu bližnjemu, ako te je razžalil; in tedaj bodo tudi tebi, ako prosiš, grehi odpušeni.*

Listek za raznoterosti.

Razstava bratovšine presv. Rešnjega Telesa bode letos 28., 29. in 30. tega meseca, vsaki dan od 9 zjutraj do 6 zvečer v navadnih sobanah tukajšnjega Uršulinškega samostana. Ude in dobrotnike bratovšine k razstavi priljudno vabi *vodstvo bratovšine.*

Novo mašo bode imel prihodnjo nedeljo (23. t. m.) v Uršulinski cerkvi č. g. Herman Kapus, iz lavantinske škofije, ki ima starše v Ljubljani. Prične se opravilo zjutraj o 1/6.

Iz programa dijaške kuhinje — začasno. Izmed 33 bolj redno podpiranih gimnazijalcev jih je izdelalo 27, drugi so propadli; — izmed 21 iz normalke pa jih je dobro opravilo 14; in 7 je piškavcev. Med gimnazijci sta izverstna dva; izmed normalcev pa je celó njih devet med pohvaljenimi. Bolj natanko potlej, ko zdelajo še „muzikanti“ ali orgljavci. — Na boben pa nismo prišli, hvala Bogu in prijatlom naše mladine! — Ako nam počitnice prinesó kaj dobre zaloge, se bo dalo še dalje „kuhati“. Bog daj!

Koristne knjige. „Hülfe im Leiden“. Ein Trostbuch für jeden Tag des Jahres von Gräfin Adele von Hoffelice. 647 strani. Cena 2 gl. 40 kr. — Pervo, na kar so moje oči v tej prijazni knjigi zadele, je ob kratkem to-le: Naslov: „Svojega križa si človek ne more ne izvoliti ne menjati.“ Bog nas ljubi, ko nam terpljenje pošlje, ako nam drage bitja odmakne, v ktere so naše nagnjenja vperte, in želj našega serca ne spolni, ako nam svojo naši volji nasprotno voljo naloži. Zdi se, kakor bi bežal pred nami, da ga mi išimo; molči, da ga večkrat kličimo; otvori nas s terpljenjem, da se njegove roke v podporo poprimimo. Nazaj vzame, da nam pozneje dvojnato dá...

Ako na to tišiš, naj ti Bog tvoj sedanji križ odvzame, ti svoj obteževavni križ morebiti s težjim zamenjuješ. —

Kavalerijsk častnik si je želel v zakon mlado deklico, in bila mu je obljubljena. Zroji pa vojska s Prusom. Ženin koperneče želi poroke, starši pa hočejo konca vojske počakati. Nezadovoljen in nemiren se častnik verne k svojemu polku. Šest tednov pozneje mu krogla eno roko odbije. Mir se pozneje podpiše in ženin se verne po nevesto, ktera pa je zdaj svojo dano besedo prejedla. Nezmérno potertje se ga loti, toda bil je kristjan in vera mu je prišla na pomoč. Móli, se vdá in sklene ne misliti več na kako ženitev. Od tistega trenutka, ako ga je kako mično bitje srečalo, se je v nebo ozerl in rekel: „Moj Bog, želel sem si tovaršico in ti si mi dal križ! Ne bil bi si ga jaz izvolil, ker pa je prišel iz tvoje roke, se z njim zaročim na vse žive dni. Naj me pripelje v večno zveličanje!“ — Poskušnja ni bila dolga, tri leta pozneje je umerl s čudovito sladko zadovoljnostjo in v občutji naj priserčnejšega veselja, da je daroval nekako časno srečo v zaupanju na večji, večno blaženost...

„Naj boljši zatajevanja“, pravi sv. Frančišk Sal., „niso tiste, ki jih sami izvolimo, ampak ktere Bog izvoli...“

De imitatione Christi. Libri quatuor. Prijeten žepni format.

V Mariboru je preč. g. kanonik Fr. Ogradi postal ravnatelj v duhovnišnici; č. g. Ant. Bolon duhovni svetovalec; č. g. K. Hribovšek špirituval. — Duhovne vaje bode v cerkvi sv. Alojzija vodil jezuit č. o. Patis. — Umerl je č. g. Jož. Rohanec pri spodnji Kungoti, zlato-mašnik, star 82 lét. R. I. P. — Č. g. A. Potočnik je postal provizor v Marenbergu. Kaplani so nameščeni č. g. g.: Jož. Černko v Jerinini, M. Goršič v Vitanji, Jan. Cvetko v Reichenbergu II; Jož. Kotnik v Skaljah II; M. Černko pri sv. Barb. v Slov. gor.; plem. Pol v Ponikvi; novom. Fr. Hrastelj v Laškem; novom. J. Meško v Starem tergu; K. Terjašek pri sv. Martinu na Paki. — Zlato mašo bodo imeli č. g. g.: Gabrič, Lapuh, Žizek in preč. Jurij Matijašič, stolni dekan, bivši mnogo lét profesor veroznanstva na mariborski gimnaziji.

V Kerški škofiji so postali župniki č. g. g.: Gvidon Bitner na Terbižu, Andr. Kristijak v Štembergu, Ferd. Vapis v št. Paternijonu.

Kazališna bolezen. Zopet v Petrogradu je pogorelo velikansko poslopje, po imenu „Arkadija-kazališe“. Škode je 400.000 rubeljinov. — Tudi v Madridu je 6. t. m. pogorelo kazališe „Recreo“.

Dve prašanji. 1. Na prašanje: „Zakaj ne veruješ v pekel?“ je nekdo odgovoril: „Ako bi to veroval, bi moral sam vanj priti; zato ne verujem.“ — Drugo prašanje: „Ali tako tolažilo kaj pomaga?“... Novo prašanje namesto odgovora: „Če z zavezanimi očmi proti breznu greš, ali ne boš vanj padel?“

Dobrotni darovi.

Za pogorelce v Cerovcu v Stopiški fari: Milgosp. stolni prošt Jožef Zupan 25 gl. — Č. g. župnik Janez Demšar z Bukovšice 5 gl. — Esurienti frange panem 2 gld. — Iz Lesec č. g. Prim. Hudovernik veliko culo obleke. — Č. g. Prim. Peterlin 4 gl. — Dve dobrotnici 2 gl. — Č. g. župnik M. Narobe 2 gl. — Č. g. Anton Zupan 1 gl.

Za študentovsko kuhinjo: Poštena družbica na Rožniku po sv. maši pri zajutreku kot zbirko 5 gl. 11 kr., z glasilom: „Još dijaška ni propala!“ — G. Ant. Zajic, župan, 2 gl. — Č. g. Ant. Pivk 1 gl. — Č. g. župnik Matija Arzenšek 5 gl. — Neimenovan po katoliški bukvarni 2 gl.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca v Ljubljani: Iz Škofje Loke po č. g. župniku Bl. Šokliču neka služabnica 2 gl. — †† 100 gl.

Za hišo katoliških rokodelskih pomočnikov v Ljubljani: Č. g. Šim. Zupan 2 gld.

Za opravo ubožnih farnih cerkev naše škofije: Iz Soteske 3 gl. 50 kr. — Iz Podkraja 5 gl. 35 kr. — Od č. g. bogoslovcev 5 gl. — Iz Ternovega v Ljubljani 14 gld. — Z Bučke 16 gld. — Iz Šmihela pri Novem mestu 10 gl. — Z Javorja pri Litiji 9 gl. — Zavraca po č. g. Ant. Pivku 8 gl. 20 kr.

Za Marijino sirotišnico g. kan. dr. Jegliča v Sarajevu Č. g. župnik Martin Narobe 3 gl.

Za sv. Očeta: Iz Šmarije po preč. g. dekanu Drobniču 24 gld. — Škofja Loka po č. g. župniku Bl. Šokliču 23 gl. 30 kr. — Č. g. Ant. Pivk 1 gl. 50 kr.

Za sv. Detinstvo: Po č. g. Kar. Čigonu 8 gl. 50 kr. — Č. g. Ant. Zupan 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

G. K. Č. v Č.: Vse došlo; lepa hvala! Sicer precej prihodnjič. — G. Š. Z.: Prav primerno; hvala!